

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У НЕМОВНИХ ВУЗАХ ЗА ДОПОМОГОЮ ЕЛЕКТРОННИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

У статті досліджено проблему навчання іноземним мовам у немовних вузах у контексті використання сучасних засобів навчання. Методично обґрунтовано застосування цілісних електронних презентацій Power Point для ефективного навчання іноземних мов у різнорівневих групах. Представлено модель практичного заняття з англійської мови в режимі електронної презентації. Визначено переваги використання методу цілісних електронних презентацій для навчання студентів у немовних вузах.

Ключові слова: навчання іноземним мовам, електронні презентації, активні методи навчання, студенти немовних вузів.

Постановка проблеми. Нова парадигма навчання іноземним мовам у немовних вузах України передбачає широке застосування активних методів навчання, що сприяють активізації процесів сприйняття та засвоєння знань, а також формування навичок усного та писемного володіння іноземною мовою. Сучасні методики, такі, як коопероване навчання, дистанційне навчання, проектна методика з використанням нових інформаційних / комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсів забезпечують індивідуальний підхід до здібностей та можливостей студентів, їх рівня володіння іноземною мовою, зацікавленості та мотивації. Педагогічні і теоретичні аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі досліджені у працях В. Андрущенка [1], М. Вронської [2], О. М. Гончарової [3], В. Кабак [4], Б. М. Ляшенко [5], Л. Ф. Мараховського [6], К. Назаренко [7], В. Осадчого [8], О. А. Подзигун [9], Н. Рак, В. І. Тимофєєва [10], Н. Черняшук, Н. Б. Чорней та інших.

На нашу думку, використання комп'ютерних технологій, зокрема електронних презентацій, для навчання іноземним мовам є пріоритетним, оскільки це допомагає перетворити учіння у творчість, де студенти розкривають свій мовний потенціал, перестають комплексувати та проявляють велику зацікавленість до самого процесу навчання. Використання електронних презентацій на заняттях іноземної мови не є новинкою, але здебільшого вони слугують як допоміжні елементи для унаочнення певної граматичної структури чи пред'явлення лексичного матеріалу.

Створення цілісної тематичної навчальної презентації в межах одного / кількох занять на сьогоднішній момент є перспективним напрямом у методиці викладання іноземних мов. У немовних вузах, де на навчання іноземної мови припадає в середньому 2-4 години на тиждень, застосування комп'ютерних технологій, а саме електронних презентацій, є особливо актуальним та варте уваги сучасних викладачів іноземних мов.

Метою статті є визначення переваг навчання іноземних мов у немовних вузах за допомогою електронних презентацій та представлення моделі вивчення лексичної теми "Home" з англійської мови за допомогою електронної презентації Power Point.

Виклад основного матеріалу. За останнє десятиліття у навчальному процесі все частіше використовуються технічні засоби навчання, зокрема, комп'ютер. Завдяки своїм технічним можливостям комп'ютер відкриває нові шляхи організації навчального процесу. Він може використовуватися не лише в структурі аудиторного заняття, але й в умовах позааудиторної самостійної роботи.

Процес навчання повинен створювати умови для активної пізнавальної діяльності кожного студента. Зазвичай, навчання іноземним мовам у немовних вузах відбувається у різнорівневих групах, тож викладач повинен вирішувати низку проблем, зокрема:

1) проблему адаптації, тобто організовувати роботу над засвоєнням матеріалу з урахуванням індивідуальних можливостей кожного студента;

2) проблему оптимізації навчального процесу, тобто забезпечувати одночасну роботу всіх членів групи.

Технічні можливості комп'ютера дозволяють вирішити ці проблеми. Студенти можуть опрацьовувати навчальний матеріал в індивідуальному темпі, з різним ступенем глибини та повноти та в індивідуальній послідовності.

Використання комп'ютерних технологій, зокрема презентацій у режимі Power Point, на заняттях з іноземної мови суттєво підвищує мотивацію студентів; графічні зображення, звук, колір допомагають утримувати їх увагу і позитивно впливають на навчальний процес загалом, відкриваючи великі можливості для творчості і викладача, і студентів.

Презентації у режимі програми Power Point з аудіосупроводом зацікавлюють, насамперед, нестандартністю пред'явлення лексичного матеріалу, розвивають творчу уяву та мовну здогадку, тренують пам'ять. Студенти мають змогу самі створювати логічні зв'язки та розвивати асоціативне

мислення. Цей метод дозволяє виявити найпродуктивніший спосіб запам'ятовування слів, словосполучень та навіть уривків іншомовного тексту, що базується на індивідуальній здатності пам'яті кожного студента.

Програма Power Point призначена для автоматизованого процесу створення презентацій (слайд-фільмів) за мінімум часу. Power Point поєднує текст, графічні елементи, анімацію і дозволяє створювати привабливий для студента навчальний продукт. За його допомогою можна зручно, швидко, технологічно й якісно підготувати наочний матеріал, без зусиль створити анімований слайд на певну тему, доступно і зрозуміло пояснити матеріал, швидко провести моніторинг пізнавальної діяльності: фронтальну, групову та індивідуальну перевірки знань, а в кінці заняття нагадати (узагальнити) засвоєний матеріал [9].

Електронні презентації одночасно стимулюють у студентів декілька каналів сприйняття, краще підтримують їх увагу, сприяють відсутності втомлюваності. В свою чергу, поєднання візуального образу, тексту та звукового супроводу надають великі можливості для комплексного розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма іноземною мовою.

Проаналізуємо етапи практичного заняття на тему "Home" на основі цілісної електронної презентації із використанням малюнків, графіки та аудіо. **Практична мета** – введення та засвоєння нової лексики з теми "Home", введення та закріплення граматичної структури *there is / are*, навчання монологічного говоріння.

Ефективність будь-якого практичного заняття з іноземної мови забезпечується різноманітністю вправ для розвитку навички усного та письмового говоріння. Чим цікавіші та оригінальніші завдання, тим більшу кількість вправ може виконати студент і, як результат, тим краще він засвоїть навчальний матеріал. Тож, запропонована презентація спирається, передусім, на різні типи вправ: на імітацію, підстановку, трансформацію, тощо, не використовуючи, однак, традиційні інструкції на зразок: *"Listen and repeat"*, *"Read the sentence and say the same about your friend"*, що дає можливість студентам самим обрати свою модель навчання.

Розпочинається вивчення теми "Home" етапом "розігрів": студентам пропонується здогадатися про тему заняття, знайшовши логічний зв'язок між оголошеннями про оренду житла. Слайди супроводжуються запитаннями викладача, наприклад: *"What can you see on the slide? What are all these slides about?"*. Мета цього етапу – виявити обізнаність студентів із теми, продемонструвати їх компетентність, зняти страх перед говорінням. Запитанням *"What questions do you usually ask about home?"* студенти налаштовуються на роботу, активізуючи залишкові знання з теми. Далі пропонується групова робота, під час якої студенти з'єднують запитання із відповідями (*Match the questions to the corresponding answers*). У наступному слайді студенти в парах відповідають на ці самі запитання про себе (*Can you answer these questions yourselves?*).

На початковому етапі навчання монологічного мовлення студентам пропонується 3 прислів'я про дім та фрази-кліше для висловлення власної думки. Фрази позначені спеціальним маркером, який у подальшому буде сигналізувати про необхідність їх вживання (*What proverb do you agree with? Express your opinion using one of these phrases*). Мета етапу – занурити у мовне середовище, посприяти творчим проявам та ознайомити з цілями заняття. Студентам пропонується самим оцінити свої знання з теми, після чого вони знайомляться з тим, що вивчатимуть на занятті (*Can you describe your flat or house in detail? Today we are going to learn types of houses and rooms*).

Етап введення та навчання нової лексики (Types of homes) супроводжується картинками з підписами до них іноземною мовою та аудіо-супроводом. Використовується хорова, парна та індивідуальна робота, вправи на імітацію, доповнення, переклад (вибірково), відповіді на запитання. Наприклад,

A multi-storey building

My family and I live in ...

I don't like to live in...

My relatives sometimes live in ... when ...

I wa

nt to live in...

Для закріплення лексики студентам пропонується самим дати визначення поняття "home", використовуючи вивчену лексику та фрази для висловлення власної думки. Студентам також пропонується варіант визначення дому для перекладу як модель для монологічного мовлення (*A home is a place where a person or family lives, perhaps spends much of their time, or where a person is comfortable being*). Потім студенти закріплюють введені лексичні одиниці, називаючи типи будинків з опорою на картинки (хорова робота), та виконують вправи на закріплення лексики у мовленнєвих зразках: дають відповіді на альтернативні запитання, що супроводжуються картинками з підписами англійською мовою (*Answer the following alternative questions. Do you like to live in a house or do you prefer to be on the top floor of a modern block of flats?*).

Введення наступного слайду супроводжується елементом інтриги (*Apparently, your choice depends on your star sign*). Студентам пропонується дізнатися, яке житло їм рекомендують зорі та (не)погодитися з

рекомендаціями за допомогою вивченої лексики (*Read "Your house in the stars" and agree or disagree with it*). Наприклад,

Aries: *You love living in a block of flats in the city because you want to be near the shops.*

Наступний етап введення нової лексики (Rooms) поєднується з навчанням монологічного мовлення, а також вводиться граматична структура **there is / are**, яка графічно виділяється іншим кольором. Студентам пропонується доповнити текст з пропусками відомостями про власне житло. Наприклад,

I live in a ... room flat on the ... floor.

It is in the centre of

It is in ... street.

There is a ..., a ..., a ...,

and ... in it, but **there is not**

a ..., a ..., a ..., and a ...

Як ігровий елемент, студентам пропонується вгадати назву кімнати, до якої дається визначення (*It is a private room where people usually sleep for the night or relax during the day (a bedroom)*).

У наступному слайді студенти читають та перекладають зразок теми "My home", що містить весь матеріал із презентації та позначений маркерами для висловлення власної думки. Після цього пропонується аналогічний (опорний) текст із пропусками, які студенти повинні заповнити самостійно інформацією про власний дім (*Tell about your home*).

Для перевірки засвоєної лексики з теми студенти хором озвучують зображення на картинках у режимі слайд-шоу, а також перекладають приказки про дім, введені на початку заняття.

На завершальному етапі, на нашу думку, надзвичайно важливо похвалити студентів за виконану роботу, тому в останньому слайді обов'язково повинна міститися подяка та похвала (*You are the best! Thanks a lot!*)

В межах запропонованої цілісної презентації тривалістю 90 хвилин вводиться та активно опрацьовується близько 60-70 слів та словосполучень та 1-2 граматичні структури на базі тематичної лексики. Варто зазначити, що швидкість та кількість пред'явлення слайдів з методичною інформацією корегується залежно від рівня підготовки студентів, що робить презентацію універсальною для різнорівневих груп у немовних вузах.

Висновки. Отже, перевагами електронних презентацій на заняттях з іноземної мови у немовних вузах є:

1. Цікава, нестандартна форма пред'явлення лексичного матеріалу (аудіовізуальний та графічний методи).

2. Можливість введення та засвоєння великого

3. обсягу лексико-граматичного матеріалу в межах одного заняття.

4. Економія часу на виконання та перевірку вправ.

5. Максимальна кількість різних типів вправ.

6. Вихід на діалогічне / монологічне мовлення по темі в межах одного заняття.

7. Широке застосування хорової, групової, індивідуальної та парної роботи.

8. Активізація зацікавленості і мотивації студентів.

9. Розвиток мовної здогадки, асоціативного мислення та творчих здібностей студентів.

На нашу думку створення і використання цілісних електронних презентацій Power Point на заняттях з іноземної мови для студентів немовних вузів є перспективним напрямом у методиці викладання іноземних мов, оскільки зазначений метод поєднує унікальні технічні можливості комп'ютера, потужну методичну базу викладача і необмежений творчий потенціал студентів. Тематичні презентації можна об'єднувати в електронні підручники, що є зручним і доступним для будь-якого викладача, оскільки для їх створення не потрібно спеціальних навичок програмування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко В. Інформаційні технології в системі інноваційної освіти / В. Андрущенко, А. Олійник // Вища освіта України . – 2008. – № 3. – С. 5–15.
2. Вронська М. Інформаційні технології як освітнє середовище для викладачів і студентів у контексті глобалізаційних процесів / М. Вронська // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. пед. – 2006. – Вип. 21, Ч. 1. – С. 90–97.
3. Гончарова О. М. Нові інформаційні технології в дистанційному навчанні / О. М. Гончарова // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. Дистанц. навчання у ХХІ ст. : Щорічник наук. пр. – 2001. – Вип. 27. – С. 41–44.
4. Кабак В. Сучасні інновації і пізнавальна активність студентів / Кабак В., Рак Н., Черняшук Н. // Пед. пошук . – 2007. – № 4. – С. 65–67.
5. Ляшенко Б. М. Електронні презентації Microsoft Power Point у навчальному процесі / Б. М. Ляшенко, Н. Б. Чорней // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2005. – № 25. – С. 27–30.
6. Мараховський Л. Ф. Комп'ютерні інформаційні технології в навчальному процесі як психолого-педагогічна проблема / Л. Ф. Мараховський // Наук. зап. КІТЕП. Псих.-пед. пробл. удоскон. проф. підготов. фахівців сфери туризму в умовах неперервн. освіти . – 2001. – № 2. – С. 88–91.
7. Назаренко К. Інноваційний підхід до викладання іноземних мов у контексті євроінтеграції України / К. Назаренко // Рідна шк. – 2008. – № 11. – С. 26–27.

8. Осадчий В. Сучасні інформаційні технології в освітньому просторі / В. Осадчий // Неперерв. проф. освіта : теорія і практика . – 2006. – № 1-2. – С. 132–137.
9. Подзигун О.А. Використання нових інформаційних технологій у вивченні студентами іноземної мови / О.А. Подзигун // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2008. – № 37. – С. 199–202.
10. Тимофеев В. І. Інформаційні технології в освіті і науці / В. І. Тимофеев // Вісн. Ін-ту екон. прогнозування . – 2003. – № [1]. – С. 55–58.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Andrushchenko V. Informatsiyni tekhnologiyi v systemi innovatsiynoyi osvity [Informational Technologies in the System of the Innovative Education] / V. Andrushchenko, A. Oliynyk // Vyshcha osvita v Ukraini [Higher Education in Ukraine]. – 2008. – № 3. – S. 5–15.
2. Wronska M. Informatsiyni tekhnologiyi yak osvitne seredovyshe dlya vykladachiv i studentiv u konteksti globalizatsiynykh protsesiv [Informational Technologies as the Educational Environment for Teachers and Students in the Context of Globalizational Processes] / M. Wronska // Visnyk L'vivs'kogo universytetu. Seriya pedagogiky [The Journal of Lviv University. Series : Pedagogics]. – 2006. – Vypusk 21, ch. 1. – S. 90–97.
3. Goncharova O. M. Novi informatsiyni tekhnologiyi v dystantsiynomu navchanni [New Informational Technologies in the Distance Learning] / O. M. Goncharova // Sotsialno-ekonomichni doslidzhennya v perekhindy period. Dystantsiynе navchannya u XXI stolitti. Shchorichnyk naukovykh prats. [Social and Economical Research in Transitional Period. Distance Learning in the XXI Century]. – 2001. – Vypusk 27. – S. 41–44.
4. Kabak V. Suchasni innovatsiyni i piznaval'na actyvniyt' studentiv [Modern Innovative and Cognitive Activities of Students] / [Kabak V., Rak N., Chernyashchuk N.] // Pedagogichnyi poshuk [Pedagogical Search]. – 2007. – № 4. – S. 65–67.
5. Lyashenko B. M. Elektronni prezentatsii Microsoft Power Point u navchal'nomu protsesi [Electronic Presentations Microsoft Power Point in the Learning Process]. / B. M. Lyashenko, N. B. Chorney. // Visnyk Zhytomyrs'kogo derzhavnogo universytetu imeni I. Franka [The Journal of Zhytomyr Ivan Franko State University]. – 2005. – № 25. – S. 27–30.
6. Marakhovs'kyi L. F. Kompyuterni informatsiyni tekhnologiyi v navchal'nomu protsesi yak psykhologo-pedagogichna problema [Computer Informational Technologies in the Learning Process as a Psychological and Pedagogical Problem]. / L. F. Marakhovs'kyi // Naukovi zapysky KITEP. Psykhologo-pedagogichni problemy udoskonalennya profesiynoyi pidgotovky fakhivtsiv sfery turyzmu v umovakh neperervnoyi osvity [Scientific Notes of KITEP. Psychological-Pedagogical Issues of Improving the Specialists' Professional Preparation in the Sphere of Tourism in the sphere of Lifelong Education]. – 2001. – № 2. – S. 88–91.
7. Nazarenko K. Innovatsiyni pidkhid do vykladannya inozemnykh mov u konteksti yevrointegratsii Ukrainy [Innovative Approach to Foreign Languages Teaching in the Context of Ukraine's Euro Integration]. / K. Nazarenko // Ridna shkola [Native School]. – 2008. – № 11. – S. 26–27.
8. Osadchyy V. Suchasni informatsiyni tekhnologiyi v osvitniomu prostori [Modern Informational Technologies in the Education Environment] / V. Osadchyy // Neperervna profesiyna osvita : teoriya i praktyka [Continuous Vocational Education : Theory and Practice]. – 2006. – № 1-2. – S. 132–137.
9. Podzygun O. A. Vykorystannya novykh informatsiynykh tekhnologiy u vyvchenni studentamy inozemnoyi movy [The Usage of Informational Technologies in Students' Foreign Languages Learning]. / O. A. Podzygun // Visnyk Zhytomyrs'kogo derzhavnogo universytetu imeni I. Franka [The Journal of Zhytomyr Ivan Franko State University]. – 2008. – № 37. – S. 199–202.
10. Tymofeev V. I. Informatsiyni tekhnologiyi v osviti i naitsi [Informational Technologies in the Education and Science] / V. I. Tymofeev // Visnyk instytutu ekonomichnogo prognosuvannya [The Journal of Economic Forecasting Institute]. – 2003. – № [1]. – S. 55–58.

Матеріал надійшов до редакції 13.01. 2014 р.

Пастернак Т. А. Обучение иностранным языкам в неязыковых вузах при помощи электронных презентаций.

В статье исследуется проблема обучения иностранным языкам в неязыковых вузах в контексте использования современных средств обучения. Методически обосновано использование целостных электронных презентаций Power Point для эффективного обучения иностранным языкам в разноуровневых группах. Представлена модель практического занятия по английскому языку в режиме электронной презентации. Определены преимущества использования метода целостных электронных презентаций для обучения студентов в неязыковых вузах.

Ключевые слова: обучение иностранным языкам, электронные презентации, активные методы обучения, студенты неязыковых вузов.

Pasternak T. A. Teaching Foreign Languages in the Non-Languages-Oriented Higher Educational Establishments with the Help of Electronic Presentations.

The article is devoted to the research of the problem of teaching foreign languages in the non-languages-oriented higher educational establishments in the context of using modern educational instruments. The usage of integral electronic Power Point presentations for the efficient teaching of foreign languages in groups of different levels is methodically grounded. The practical English lesson carried out in Power Point is exemplified.

The advantages of applying the method of integral electronic Power Point presentations for teaching students from non-languages-oriented higher educational establishments are determined as the following: interesting and unusual form of presenting teaching materials; possibility of introduction and assimilation of large amounts of lexical and grammatical material within a single session; saving time on the implementation and verification exercises; doing the maximum number of exercises; developing speaking skills within a single session; widespread use of choir, group, individual and pair work; activating the students' interest and motivation; development of linguistic guesswork, students' associative thinking and creative abilities.

Key words: *teaching foreign languages, electronic presentations, intensive teaching methods, students from non-languages-oriented higher educational establishments.*